

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdo má provést vstupní lékařskou prohlídku?

Tento příspěvek je pokračováním série článků zabývajících se problematikou vstupní lékařské prohlídky v pracovněprávních vztazích. Zatímco první z článků pojednával o tom, v jakých případech a kdy má být vstupní lékařská prohlídka provedena, a o následcích jejího pozdního provedení či její úplné absence, dnešní článek se zabývá otázkou, kdo má vstupní lékařskou prohlídku provést. V souvislosti s tím budou opět rovněž nastíněny následky provedení vstupní lékařské prohlídky nesprávnou osobou, respektive osobou, kterou příslušné právní předpisy k provedení vstupní lékařské prohlídky v konkrétních případech nepovolávají.

Rödl & Partner

Obecně k osobám povoláním k provedení vstupní lékařské prohlídky a jejich odborné způsobilosti

Již jazykovým výkladem názvu sledovaného institutu lze dovést, že vstupní lékařskou prohlídku bude provádět lékař, tedy osoba, která absolvovala nejméně šestileté prezenční studium s teoretickou a praktickou výukou v akreditovaném zdravotnickém magisterském studijním programu všeobecné lékařství[1]. Zákon o specifických zdravotních službách svěřuje provádění všech lékařských prohlídek patřících do oblasti pracovnělékařských služeb takzvaným „poskytovatelům pracovnělékařských služeb“, které tento zákon dále definuje[2] jako

- (i) poskytovatele v oboru všeobecné praktické lékařství
- (ii) poskytovatele v oboru pracovní lékařství

Vzhledem k vymezení odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře podle příslušných ustanovení zákona o zdravotnických povoláních lékaře, zubního lékaře a farmaceuta jsou k provádění vstupních lékařských prohlídek povoláni takoví lékaři, kteří nemají pouze základní odbornou způsobilost získanou absolvováním uvedeného magisterského studijního programu všeobecné lékařství, ale kteří dále získali určitou „specializovanou“ způsobilost.

Vydeme-li z označení odborností podle vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. [185/2009 Sb.](#), o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů platí, že vstupní lékařská prohlídka musí být vždy provedena buď praktickým lékařem anebo pracovním lékařem. Lékaři jiných odborností nebudou k poskytování pracovnělékařských služeb dle zákona o specifických zdravotních službách (a tak k provádění vstupních lékařských prohlídek) zásadně povoláni.

Určení poskytovatele pracovnělékařských služeb k provedení vstupní lékařské prohlídky

Zákon o specifických zdravotních službách v ustanovení § 59 stanoví, že vstupní lékařská prohlídka má být provedena buď

- (i) poskytovatelem pracovnělékařských služeb, se kterým má zaměstnavatel uzavřenou

- písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb, nebo
- (ii) registrujícím poskytovatelem, ke kterému zaměstnavatel vyslal osobu ucházející se o zaměstnání, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak[3] a jde-li o určité přesně vymezené práce.

V návaznosti na bod (i) výše je nutno uvést, že každý zaměstnavatel je povinen pro jím zajišťované poskytování zákonných pracovnělékařských služeb uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb s jejich poskytovatelem potřebné odbornosti (tedy s praktickým či pracovním lékařem), ač nikoliv nutně v plném rozsahu zajišťovaných pracovnělékařských služeb (například ve smlouvě uzavírané zaměstnavatelem, který je oprávněn zajistit provedení vstupních lékařských prohlídek svých zaměstnanců či uchazečů o zaměstnání prostřednictvím jejich praktických lékařů, nebude zahrnuto provádění vstupních lékařských prohlídek), přičemž smlouva nemusí být generální pro celou oblast zajišťovaných pracovnělékařských služeb, ale může se jednat i o více jednotlivých „ad hoc“ smluv v rozsahu jednotlivých pracovnělékařských služeb. Podle ustanovení § 54 odst. 2 písm. c) zákona o specifických zdravotních službách musí zaměstnavatel v případě, kdy dojde ke změně zařazení práce do kategorie vyšší, než je kategorie první (dle zákona o ochraně veřejného zdraví), nebo ke změně činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 zákona o specifických zdravotních službách nebo jinými právními předpisy, uzavřít s poskytovatelem pracovnělékařských služeb novou písemnou smlouvu nebo doplnit dosavadní písemnou smlouvu o tyto pracovnělékařské služby, které doposud nebyly požadovány, a to nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy došlo k předmětné změně.

Vzhledem k tomu, že zákon o specifických zdravotních službách připouští, aby poskytovatel, který má se zaměstnavatelem uzavřenou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb, zajistil poskytování některé jejich části (a tedy i například provádění vstupních lékařských prohlídek) prostřednictvím jiného poskytovatele (jiného lékaře s potřebnou odborností), a to na základě písemné smlouvy mezi smluvním poskytovatelem a příslušným jiným poskytovatelem a pouze v případech, kdy to umožňuje základní smlouva o poskytování pracovnělékařských služeb uzavřená se zaměstnavatelem, může k provedení vstupní lékařské prohlídky být mimo poskytovatelů uvedených pod body (i) a (ii) dále povolán ještě uvedený zástupce smluvního poskytovatele zaměstnavatele. V případě, kdy je zaměstnavatelem sám osobou s oprávněním k poskytování zdravotnických služeb dle zákona č. [372/2011](#) Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), může být k provádění vstupních lékařských prohlídek povolán jeho zaměstnanec s potřebnou odbornou kvalifikací (praktický lékař či pracovní lékař) určený takovým zaměstnavatelem.

Přípustnost provedení vstupní lékařské prohlídky registrujícím praktickým lékařem zaměstnance či uchazeče o zaměstnání

Jak již bylo uvedeno, v konkrétních případech je možné, aby vstupní lékařská prohlídka byla vykonána registrujícím poskytovatelem zaměstnance nebo uchazeče o zaměstnání (jejich praktickým lékařem).

Dle ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) bodu 2. zákona o specifických zdravotních službách, který odkazuje na ustanovení § 54 tohoto zákona, to bude možné v případě prací zařazených do kategorie první podle zákona č. [258/2000](#) Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“), a to pokud jejich součástí nejsou činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 zákona o specifických zdravotních službách nebo jiným právním předpisem, a nejsou přítomny ani určené rizikové faktory[4]. Zmíněným prováděcím právním předpisem je vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. [79/2013](#) Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. [373/2011](#) Sb., o

specifických zdravotních službách, respektive její příloha č. 2[5].

Obecně je tedy možné zajistit provedení vstupní lékařské prohlídky praktickým lékařem zaměstnance či uchazeče o zaměstnání, jde-li o práci bez výskytu rizikových faktorů, typicky například práci kancelářskou. U prací s výskytem rizikových faktorů a vždy u prací zařazených do vyšší kategorie, než je kategorie prvá, nebo v případě mladistvých uchazečů o zaměstnání či mladistvých zaměstnanců, bude nutno zajistit vykonání vstupní lékařské prohlídky u smluvního poskytovatele pracovnělékařských služeb.

Poskytování vstupní lékařské prohlídky u takzvaných řidičů referentů

Jistým specifikem je problematika vstupních lékařských prohlídek u takzvaných řidičů referentů, tj. řidičů referentských vozidel, tedy osob, u kterých sice není řízení motorového vozidla druhem práce, ale výkon jejich práce pro zaměstnavatele s sebou přináší nutnost řízení motorového vozidla.

U těchto zaměstnanců bude poskytovatel příslušný k provedení vstupní prohlídky určen na základě kritéria obvyklosti řízení motorového vozidla jako součásti práce, kdy dle stanoviska Ministerstva zdravotnictví ze dne 10.06.2013, č. j. 20651/2013, se za zaměstnance, jejichž obvyklou součástí výkonu práce je řízení motorových vozidel, považují takoví zaměstnanci, kteří motorové vozidlo používají pravidelně při samotném výkonu své práce, přičemž naopak mezi takové zaměstnance nejsou zařazováni takoví, kteří pouze využívají služební vozidlo k cestě do a z práce či kteří služební vozidlo používají k výkonu práce samotné pouze příležitostně. V případě zaměstnanců obvykle užívajících motorové vozidlo jako součást jejich práce provede vstupní lékařskou prohlídku vždy smluvní poskytovatel zaměstnavatele (tedy není možné, aby vstupní prohlídku provedl praktický lékař takových zaměstnanců). Stejně tak provede vstupní lékařskou prohlídku smluvní poskytovatel zaměstnavatele v případě těch řidičů referentských vozidel, kteří do nebo z místa výkonu práce přepravují další osoby.[6]

Následky provedení vstupní lékařské prohlídky nepovolanou osobou

Provedení vstupní lékařské prohlídky nepovolanou osobou povede fakticky ke stejným negativním důsledkům, které s sebou nese pozdní provedení vstupní lékařské prohlídky či její absence. Na zaměstnavatele tak bude i v tomto případě dopadat riziko sankce až do výše 2.000.000 Kč, a to z titulu naplnění skutkové podstaty vícero přestupků či správních deliktů dle zákona č. [251/2005](#) Sb., o inspekcii práce či zákona o ochraně veřejného zdraví. Opět je nutné připomenout, že za totožný skutek může být uloženo vícero sankcí, a to za předpokladu, budou-li tyto ukládány odlišnými správními orgány za správní delikty či přestupky definované různými právními předpisy.

Protože podle zákona o specifických zdravotních službách se uchazeč o zaměstnání, který se nepodrobí řádné vstupní lékařské prohlídce, považuje za zdravotně nezpůsobilého k výkonu práce, lze i v případě provedení vstupní lékařské prohlídky nepovolanou osobou dovozovat riziko neplatnosti celého pracovní smlouvy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.

Mgr. Václav Vlk
advokát / Associate Partner

Mgr. Martin Franc
advokátní koncipient

[Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.](#)

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
e-mail: prag@roedl.com

[1] Jak stanoví § 4 zákona č. [95/2004](#) Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta (zákon o zdravotnických povoláních lékaře, zubního lékaře a farmaceuta).

[2] V ustanovení § 54 odst. 1.

[3] Na tomto místě zákon odkazuje na ustanovení § 247 zákoníku práce, které stanoví, že u mladistvých uchazečů o zaměstnání je třeba zajistit provedení vstupní lékařské prohlídky vždy u (smluvního) poskytovatele pracovnělékařských služeb.

[4] Takovým rizikovým faktorem je dle přílohy č. 2 uvedené vyhlášky č. [79/2013](#) Sb. například práce s chemickými látkami, či těžkými kovy (např. kadmium, arsen, rtuť či antimon).

[5] Viz již zmíněné ustanovení § 247 zákoníku práce.

[6] Rovněž v případě řidičů referentských vozidel bude poskytovatel pracovnělékařských služeb povolaný k provedení vstupní lékařské prohlídky určen dle přílohy č. 2 uvedené vyhlášky č. [79/2013](#) Sb.

Další články:

- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamýšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Platformová práce](#)
- [Několik poznámek z pera Nejvyššího soudu k nemocem z povolání a důkazní nouzi](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [České zaměstnavatele čeká zkouška férového odměňování](#)
- [Možnosti a meze obhajoby v souvislosti se šetřením porušení pravidel podle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti](#)